

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
1779-05

meddelad i Stockholm den 8 december 2008

KLAGANDE

Skatteverket
171 94 Solna

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Stockholm dom den 19 januari 2005 i mål nr 8768-02
(bilaga)

SAKEN

Inkomsttaxering 2000

YRKANDEN M.M.

Skatteverket yrkar att Regeringsrätten fastställer skattemyndighetens omprövningsbeslut den 31 oktober 2001 och anför i huvudsak följande. AA har utfört sådana prestationer och insatser som med hänsyn till E*Trade Nordic AB:s (bolaget) verksamhet, som den gestaltade sig vid tidpunkten för det utomstående ägandets inträde, ska medföra att han anses ha haft sådan betydelse för vinstgenereringen att

Dok.Id 62530

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5

Expeditionstid
09:00-12:00
13:00-15:00

Telefon
08-561 676 00
Telefax
08-561 678 20

utomståenderegeln inte blir tillämplig. Vid avyttringstidpunkten 1999 fanns ett betydande utomstående ägande. Av utomståenderegeln (3 kap. 12 e § lagen [1947:576] om statlig inkomstskatt, SIL) framgår att för det fall utomstående i betydande omfattning äger del i företaget och har rätt till utdelning, ska reglerna för kvalificerade aktier inte tillämpas, om inte särskilda skäl föreligger. Vid denna bedömning beaktas även förhållandena under de fem beskattningsår som närmast föregått beskattningsåret. Undantagsvis kan enligt vad Regeringsrätten uttalat i RÅ 2001 ref. 37 omständigheterna i det enskilda fallet vara sådana att utomståenderegeln kan bli tillämplig trots att det utomstående ägandet inte bestått under hela den föregående femårsperioden. Syftet med att beakta även tidigare års förhållanden är enligt förarbetena att hindra att successiva utförsäljningar, som syftar till att ta ut ackumulerad utdelning eller realisationsvinster efter en försäljning av en minoritetspost av aktierna, leder till inte avsedda skatteförmåner (prop. 1989/90:110 s. 704). Av förarbetena (a. prop. s. 703) följer vidare att en person alltid ska anses verksam i betydande omfattning i ett företag om hans arbetsinsatser har stor betydelse för vinstgenereringen i företaget. Uttalandet får ses som en nedre gräns för när en person ska anses som verksam i betydande omfattning. Har arbetsinsatsen stor betydelse för vinstgenereringen i företaget ska personen således alltid ses som kvalificerat verksam. Eftersom vinstgenereringen i förevarande fall inte har sin grund i en nämnvärd kapitalinsats ligger det nära till hands att knyta vinstgenereringen till en arbetsinsats eftersom en utomstående finansiär varit beredd att tillskjuta ett betydande kapital. Det förhållandet att företaget inte bedrivit någon rörelseverksamhet utesluter inte att den verksamhet som den skattskyldige ändå utfört i företaget skulle kunna innebära att denne anses verksam i betydande omfattning. I föreliggande mål har arbete utförts i bolaget. Arbetet har bestått i förhandlingar och ingående av avtal med E*Trade Group Inc. gällande användning av varumärken och datasystem för mäklarverksamhet på Internet för hela den nordiska marknaden. Vidare har även en ansökan för bolaget om att få bedriva värdepappersrörelse förberetts och lämnats in till Finansinspektionen. Ansökan har registrerats hos Finansinspektionen den 15 juni 1998 och har gjorts i bolagets helägda dotterbolags namn. Slutligen har även arbetsinsatser utförts för att ordna finansiering (upprättandet av prospekt, kalkyler och nyemissioner) och på så sätt göra affärskonceptet kommersiellt gångbart. AA och övriga personer i företagsledningen har haft det fulla ansvaret för förhandlingar med E*Trade Group Inc., fullgörande av rättigheter och skyldigheter i enlighet med de ingångna avtalen, framtagande och iordningställande av

ansökan om att få bedriva värdepappersrörelse, bildande av dotterbolag i de nordiska länderna och slutligen att finansieringsfrågan löstes för att koncernen på så sätt skulle kunna gå vidare i arbetet med målsättning att lansera de olika tjänsterna på de nordiska marknaderna. Det har framhållits att det är fråga om förväntade framtida värden som skapats under en avgränsad period. Detta är inte avgörande för bedömningen. Att förväntade intäkter kan nuvärdeberäknas och utgöra grunden för ett marknadsvärde är grundläggande inom företagsekonomisk värderingsteori och kan inte förta att det som skapats i företaget i grunden bygger på arbetsinsatser. Det framgår varken av förarbetena eller av praxis att sådana arbetsinsatser skulle vara undantagna från regelverket. En nyemission kan likställas med en successiv utförsäljning. En riktad nyemission till en utomstående finansiär sker normalt till ett bedömt marknadsvärde av vad som upparbetats. Därmed kommer överkursen vid emissionen att utgöra ett marknadsmässigt mått på den reella värdetillväxt som ägt rum i bolaget t.o.m. tidpunkten för emissionen.

AA bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. I början av 1998 förvärvade han tillsammans med BB hälften av aktierna i bolaget, som då var ett lagerbolag. Bakgrunden till förvärvet var en affärsidé som han hade och som innebar att de skulle införa en affärsidé i Sverige som utvecklats av ett amerikanskt bolag, E*Trade Group Inc. Affärsidén var att bedriva mäklarverksamhet med värdepapper på Internet. I samband med förvärvet av bolaget öppnades ett företagskonto. Några andra affärstransaktioner förekom inte i bolaget före nyemissionen 1998. Bolaget hade inga anställda och inte heller något kontor. Det enda planeringsarbetet som gjordes före nyemissionen var förhandlingarna med E*Trade Group Inc. om ett licensavtal, ingivandet av en ansökan om tillstånd hos Finansinspektionen samt förberedelser inför emissionen. Med detta begränsade planeringsarbete kan någon verksamhet inte anses ha påbörjats före nyemissionen. Bolaget var dessutom förhindrat att bedriva verksamhet innan det erhållit tillstånd från Finansinspektionen och hade inte heller de nödvändiga förutsättningarna för att bedriva verksamhet eftersom licensavtalet inte trädde ikraft förrän tillstånd erhållits. Efter förvärvet av bolaget var BB under våren 1998 engagerad på heltid med andra arbetsuppgifter. Emissionen beslutades den 15 juni 1998 och riktades till en krets av investerare som han och BB kände sedan tidigare och som ingick i ett informellt nätverk. Något egentligt arbete med emissionen var det således inte fråga om och det fanns vid tidpunkten god tillgång till riskvilligt kapital.

Genomförandet av nyemissionen krävde dock att ett antal formaliafrågor hanterades såsom upprättande av diverse dokument, registrering etc. Allt detta arbete ombesörjdes av bolagets juridiska ombud. Ägandet i bolaget fram till nyemissionen 1998 ska därför inte beaktas vid bedömningen av om utomståenderegeln är tillämplig. Hade nyemissionen inte blivit fulltecknad hade bolaget inte haft möjlighet att utveckla affärsidén med följd att bolaget i princip hade varit värdelöst. Den överkurs som betalades vid nyemissionen var således helt knuten till att investerarna bedömde att affärsidén hade en betydande potential snarare än att licensavtalet i sig var värt något. Överkursen hade alltså inget att göra med att bolaget skulle vara mer värt vid emissionstillfället. När nya företag söker riskkapital är det vanligt förekommande att grundarna/entreprenörerna har kvar ett betydande ägande i bolaget så att även de får möjlighet att ta del av en framtida värdetillväxt. Det enda av ekonomiskt värde som kan ha skapats före nyemissionen kan ha varit ett fördelaktigt licensavtal. Beträffande licensavtalet bör framhållas att utrymmet för att han skulle kunna förhandla fram ett avtal på särskilt förmånliga villkor naturligtvis var begränsat med ett börsnoterat amerikanskt bolag som motpart. Till bilden hör också att det avtal som bolagen träffade var i princip identiskt med innehållet i de övriga licensavtal som E*Trade Group Inc. träffade med licenstagare vid denna tidpunkt. Övriga åtgärder var endast av administrativ karaktär. Det värde som han tillfört kan således helt hänföras till att han förmått identifiera en affärsidé som sedermera visat sig vara mycket framgångsrik. När en värdeökning på aktier har andra förklaringar än resultatet av utfört arbete ska aktierna i företaget inte anses kvalificerade. Eftersom detta är fallet bör hans aktier inte anses ha varit kvalificerade före nyemissionen 1998.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt de i målet aktuella bestämmelserna gäller följande. I 3 § 12 b mom. femte stycket SIL föreskrivs att om realisationsvinst uppkommer vid avyttring av kvalificerad aktie ska hälften av den del av vinsten som överstiger sparad utdelning, intill visst högsta belopp, tas upp som intäkt av tjänst. I 3 § 12 e mom. SIL finns en undantagsregel. Denna anger att om aktieägaren visar att utomstående i betydande omfattning äger del i företaget och har rätt till utdelning, ska bestämmelserna i 12 b mom. inte tillämpas, om inte särskilda skäl föreligger. Härvid beaktas även förhållandena under de fem beskattningsår som närmast föregått beskattningsåret.

Av handlingarna i målet framgår att bolagets verksamhet består av att tillhandahålla finansiella tjänster över Internet. Bolaget bildades enligt Patent- och registreringsverkets bolagsregister den 5 februari 1998. AA och BB förvärvade aktierna i bolaget den 26 mars 1998. Syftet med förvärvet var att genomföra en affärsidé i Sverige som utvecklats av det amerikanska bolaget E*Trade Group Inc. AA blev verkställande direktör samt styrelseledamot och BB styrelseledamot i bolaget. Under senare delen av våren och sommaren 1998 förhandlade och träffade bolaget ett licensavtal med

E*Trade Group Inc. gällande användning av varumärken och datasystem för mäklarverksamhet via Internet på den nordiska marknaden. Bolagsstämman beslutade i juni 1998 att öka bolagets aktiekapital genom nyemissioner. Vidare registrerades den 15 juni 1998 en ansökan från bolaget till Finansinspektionen om att få bedriva värdepappersrörelse. Ansökan gjordes i ett helägt dotterbolags namn. Genom nyemissionerna, som genomfördes i juli 1998, trädde juridiska personer in som delägare i bolaget. Under våren 1999 fick bolaget erforderligt tillstånd från Finansinspektionen och bolagets tjänster lanserades i juni 1999. AA bytte i september 1999 sina aktier i bolaget mot aktier i E*Trade Group Inc.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

I målet är ostridigt att AAs aktier i bolaget var kvalificerade enligt 3 § 12 a mom. första stycket SIL. Bestämmelsen i 3 § 12 b mom. femte stycket SIL är således tillämplig på den realisationsvinst som uppkom vid avyttring av dessa aktier, såvida inte annat följer av utomståenderegeln i 3 § 12 e mom. SIL.

Av praxis framgår att utomståenderegeln kan bli tillämplig även om det utomstående ägandet inte har bestått under hela den föregående femårsperioden eller den kortare tid under vilken företaget varit verksamt (jfr RÅ 2001 ref. 37).

AA har uppgett att bolagets egentliga verksamhet inte inleddes förrän hösten 1998, således efter nyemissionerna. Av utredningen i målet framgår emellertid att han och BB vidtagit ett antal åtgärder för att genomföra den aktuella affärsidén innan emissionerna genomfördes. Dessa åtgärder kan antas ha haft väsentlig betydelse för den värdestegring som uppkommit på aktierna. Vid sådant förhållande får bolaget anses ha varit verksamt redan innan det utomstående ägandet uppkom. Frågan är därmed om det föreligger en sådan undantagssituation

som gör att utomståenderegeln kan tillämpas trots att det utomstående ägandet inte har bestått under hela den tid under vilken bolaget varit verksamt. I förevarande fall har sådana omständigheter inte visats föreligga.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten upphäver kammarrättens dom och fastställer det slut vartill länsrätten kommit.

Susanne Billum

Lennart Hamberg

Carl Gustav Fernlund

Annika Brickman

Margit Knutsson

Hanna Werth
Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd II
Föredraget 2008-09-17